

PHA 404 PREHİSTORİK AMERİKA VE PASİFİK ARKEOLOJİSİ

KONU 6: AMERİKA KITALARINA GEÇİŞ YOLLARI VE BÖLGESEL KRONOLOJİLER

1. KUZEY AMERİKA

Bu bölgeyi de 7 ayrı kısımda incelemek mümkündür. Bunlar; arktik, sub-arktik, kuzeybatı sahili, intermontane batı, güneybatı, orta bölge ovalık arazi ve doğu ormanlık bölge arazisi'dir.

Arktik bölgedeki en eski kanıtlar Alaska ve Bering boğazından tespit edilmiştir. M.Ö. 10.000'e tarihlenen Nenana kompleksi en eski kanıtlardandır. Bu en eski kültür grubuna Clovis adı verilmektedir. Bu kültür adını yivli mızrak uçlarından almaktadır. Arktik bölge hakkındaki bilgilerimiz çok sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla Mezoamerika'da büyük yerleşimlerle birlikte tarım yapılırken bu bölgedeki insan grupları milada kadar basit avcı-toplayıcı bir biçimde yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Bu durum eskidünyada da bundan çok farklı değildir.

Sub-arktik bölgenin en eski buluntuları da Nenana kompleksine aittir. Ancak arktik bölgeden daha geç tarih vermiş olup, M.Ö. 8. bine aittir. Sub-arktik bölgede milatla birlikte Athabaskans gruplarının varlığı yoğunlaşmış ve bu kuzeyli gruplar modern zamanlara kadar çok küçük çaplı bahçeci-tarımsal uygulamalarla birlikte avcı-toplayıcı olarak varlıklarını devam ettirmişlerdir.

Kuzeybatı sahili bölgesinin kronolojisi M.Ö. 9.000'de Paleo-indian dönemle başlar.

Yaklaşık olarak:

M.Ö. 3.500'de erken pasifik dönemi,

M.Ö. 1.500'de orta pasifik dönemi ve son olarak

Miladla geç pasifik dönemi başlamıştır.

Bu son gruplar modern zamanlara uyarak günümüze kadar devam etmiştir. Pasifik dönemi bu bölge için özel bir isimlendirilmedi. Bu dönem, Amerikan Arkeolojisinde Mezo-indian dönemine denktir. Görüleceği üzere bu bölge de kültürel açıdan yavaş ilerleyen kimi bölgeler gibi izole alanlardan birisidir.

Intermontane batı bölgesi M.Ö. 10.000'den M.Ö. 7.000'e kadar geç Paleo-indian'lar tarafından iskan edilmişlerdir.

Kuzey Amerika'daki güneybatı bölgesi M.Ö. 10.000'de paleo-indian varlıkla belirginleşmiş ve M.Ö. 6.000'e kadar devam etmiştir. Bu tarihten itibaren milada kadar arkaik dönem gelişmiştir. Güneybatı bölgesine ait buluntu yerleri yukarıda bahsi geçen bölgelerden daha çok ele geçmiştir.

Orta bölge ovalık arazi -ki günümüz Amerika Birleşik Devletleri'nin de tam ortasına denk düşmektedir- M.Ö. 10.000'de Clovis ve Folsom kültürlerinin varlığıyla nitelenir. Bu kültürleri yaratan gruplar da paleo-indian'lardır.

Doğu ormanlık bölge arazisi kronolojisi de M.. 10.000'de paleo-indian gruplarla başlamıştır. Bu bölgede arkaik dönemi kültürel kanıtlara dayanarak 3 safhaya ayırma eğilimi vardır:

M.. 8.000'de erken dönem,

M.. 6.000'de orta arkaik ve

M.. 3.000'de geç arkaik safhalar başlamıştır. Geç arkaik safha M.. 1.000'de son bulmuştur.